

PROGRAMA MUNICIPIOS SAUDABLES E SOSTIBLES 2000-2004 EN GALICIA

XIX CURSO DE SAÚDE AMBIENTAL

VILALBA (Lugo), 16-20 FEBREIRO 2004

DIRECTOR: PROF. DR. FRANCISCO PEÑA

Auspiciado pola

SESA
SOCIEDAD ESPAÑOLA
DE SANIDAD AMBIENTAL

Declarado cun crédito de libre configuración polas

UNIVERSIDADE DE
SANTIAGO DE COMPOSTELA

UNIVERSIDADE
DE VIGO

Patrocinador oficial

 CAIXA GALICIA
OBRASOCIAL

Colaboran na organización

UNIVERSIDADE
DE VIGO

GORGELLO DE
VILALBA

INAP

INSTITUTO NACIONAL
DE ADMINISTRACIÓN PÚBLICA

DEPUTACION PROVINCIAL
DE LUGO

UNIVERSIDADE DE
SANTIAGO DE COMPOSTELA

TERRA CHÁ

PARADORES
PARADOR DE VILALBA

Concellos participantes

GORGELLO
DE ABADÍN

GORGELLO
DE
BEGOETE

GORGELLO DE
CASTRO DE REI

GORGELLO
DE GOSPEITO

GORGELLO
DE QUITIRIZ

GORGELLO
DE MURAS

GORGELLO
DE A PASTORIZA

GORGELLO
DE XERMADE

PRESENTACIÓN

Cada día ten maior importancia o coñecemento do medio ambiente dunha comunidade, xa que é un condicionante do seu benestar social, sanitario e económico (o medio ambiente como xerador de actividades capaces de producir emprego, renda, saúde e benestar á poboación). A industrialización e a urbanización modificaron o medio dando orixe a problemas ambientais de primeira orde (o efecto invernadoiro e cambio climático, a destrucción da capa de ozono estratosférica, o transporte de contaminantes, a desertización, etc.) que é preciso corrixir, así como evitar que as actividades futuras orixinen máis deterioracións no noso contorno a través dunha política preventiva que permita un desenvolvemento sostido e equilibrado e teña como obxectivos a protección da saúde do home e a conservación de tódolos recursos que condicionan e sustentan a vida. Para acadar os obxectivos do VI Programa Comunitario de Acción en materia de medio ambiente para 2001-2010, ademais da consideración das disposicións lexislativas vixentes e de aspectos tecnolóxicos inclúense actuacións tales como o aumento de diálogo coa empresa, fomento de acordos voluntarios, participación da opinión pública, acceso á información ambiental, etc. A empresa ten unha especial responsabilidade diante do medio ambiente ó ser consumidora de recursos, ademais de fonte de emisións e residuos; pero tamén é orixe de coñecementos científicos e tecnolóxicos, así como de positivos impactos socioeconómicos; o cal levou a moitas empresas a integra-la política ambiental nas estratexias corporativas adoptando criterios de protección do contorno na planificación de actividades e toma de decisións, o que implica tamén ás asociacións empresariais, xa que a protección do medio ambiente na empresa constitúe unha responsabilidade corporativa.

A Oficina Rexional para Europa da OMS, baseándose nas iniciativas de Cidades Saudables, e tendo en conta as experiencias dos plans de sanidade ambiental locais e os programas da Axenda 21 existentes nalgúns países europeos, decidiu apoiar ás entidades locais e rexionais para acadar os obxectivos do desenvolvemento sostible; sendo esta unha oportunidade máis, de conciencia-los concellos galegos da importancia de asumir esta filosofía na súa xestión, a través da posta en marcha do **Programa Municipios Saudables e Sostibles en Galicia**, que leva consigo:

- **Un primeiro nivel de actuación:** de formación e reciclaxe de técnicos en medio ambiente e saúde, e de tódolos axentes sociais implicados na tarefa de protexer e conservar o medio ambiente, a través da realización do XIX Curso de Saúde Ambiental en Vilalba, co obxectivo de contribuir a mellorar a xestión e as condicións de vida dos cidadáns na Comarca de Terra Chá.

- **Un segundo nivel de actuación:** de participación cidadá, a través da realización dunha conferencia-coloquio e unha exposición sobre o medio ambiente natural galego, co obxectivo de propiciar a participación activa de toda-la cidadanía da Comarca de Terra Chá.

- **Unha recomendación:** que a Comarca de Terra Chá adquira o compromiso de adhesión a Carta de Aalborg e inicie o desenvolvemento da Axenda 21 Local, levando a cabo como primeiro paso un diagnóstico ambiental, para coñecer cal é a situación real existente da que se parte, coa finalidade de adoptar as medidas correctoras pertinentes que permitan corrixir as deficiencias detectadas.

Co fin de abordar e debater algúns dos problemas prioritarios que ten a Comarca de Terra Chá, organízase este curso que, está deseñado de acordo cos principios da Carta Europea sobre Medio Ambiente e Saúde, e a Carta de Aalborg cara á sostibilidade, e dirixido a todos aqueles que traballan ou están interesados no medio ambiente. Finalmente, destaca-la necesidade de unir esforzos por parte de responsables políticos, empresarios, científicos, educadores, profesionais, comunicadores, ecoloxistas, así como a participación activa dos cidadáns, en prol de conseguir un medio ambiente saudable para tódolos galegos, mellor legado para xeracións vindeiras.

Prof. Dr. Francisco Peña (*)

Responsable do Programa Municipios Saudables e Sostibles 2000-2004 en Galicia.

(*) Doutor en Farmacia pola Universidade de Santiago de Compostela, especialista universitario en Toxicoloxía pola Universidade Complutense de Madrid, diplomado en Sanidade pola Escola Nacional de Sanidade, académico correspondente da Real Academia de Medicina e Cirurxía de Galicia do Instituto de España, socio numerario da Sociedade Española de Sanidade Ambiental, ex-profesor de Hixiene e Sanidade Ambiental da Universidade de Santiago de Compostela, ex-director do Centro de Extensión Universitaria e Divulgación Ambiental de Galicia (CEIDA) con sede no Castelo de Santa Cruz de Oleiros. En calidade de experto en sanidade ambiental foi vocal do Consello Galego de Medio Ambiente da Xunta de Galicia e membro do Comité Científico do I Congreso Mundial de Saúde e Medio Ambiente Urbano. Formou parte do Acordo da V Sesión da Comisión Mixta de Cooperación Técnico-Científica entre Italia e España no apartado Protección Ambiental, habendo realizado diversas estancias de investigación no Laboratorio de Igiene Ambiental do Istituto Superiore di Sanità (Roma). Levou a cabo a organización e dirección técnico-científica de máis dun centenar de plans, proxectos, programas e actividades de formación, investigación e educación ambiental en Galicia. Elaborou un Plan de formación, investigación e educación ambiental para a Secretaría xeral para a Protección Civil e o Medio Ambiente da Xunta de Galicia. Puxo en marcha un Plan de formación ambiental na Escola Galega de Administración Pública. Dirixiu un Plan de actividades sobre medio ambiente da Fundación Semana Verde de Galicia no Recinto Feira Internacional de Galicia. Director do Programa de Formación Ambiental das Patrullas Verdes do Concello de Caldas de Reis (Pontevedra). Profesor de "Medio Ambiente e Saúde" de CEPADE – Universidade Politécnica de Madrid. Pioneiro e impulsor da saúde ambiental en Galicia, debido á súa dilatada traxectoria académica e profesional, tras 25 anos de actividade e labor desenvolvido, ten acreditado un recoñecido prestixio e é ben coñecido en medios nacionais e internacionais, formando parte da nova xeración de sanitarios ambientalistas españois, pola súa contribución ós sectores medio ambiente e saúde na triple vertente docente, investigadora e educativa, que se traduciu, entre outros, no recoñecemento da OMS pola súa valiosa contribución ó proxecto europeo "Healthy Cities", na obtención dunha ducia de distincións e premios de investigación científica, e na publicación dunha trintena de libros e 125 publicacións científicas e artigos de divulgación relacionados coa problemática hixiénico-ambiental.

PROGRAMA

LUNS, 16 FEBREIRO 2004

16,30 h.: **ACREDITACIÓN E ENTREGA DE DOCUMENTACIÓN.**

17,00 h.: **ACTO INAUGURAL DO CURSO.**

17,30 h.: **CONFERENCIA INAUGURAL: “O camiño cara unha Galicia saudable e sostible”.**

PROF. DR. D. FRANCISCO PEÑA

MARTES, 17 FEBREIRO 2004

16,30 h.: **TEMA 1: “Importancia dos sistemas de abastecemento hídrico e de saneamento das augas residuais en relación coa saúde pública: vixilancia e control sanitario das augas potables de consumo público e depuración das augas residuais urbanas”.**

PROF. DR. D. FRANCISCO PEÑA

18,30 h.: **COMUNICACIÓNS TÉCNICAS SESIÓN DE AUGAS:**

- “Plan de saneamento de Galicia 2000-2015: á súa aplicación na Comarca de Terra Chá”.

PROF. D. FRANCISCO ALONSO FERNÁNDEZ

Subdirector Xeral de Programación e Proxectos de Augas de Galicia da Consellería de Medio Ambiente da Xunta de Galicia. Profesor da Universidade de Vigo.

- “Novas tecnoloxías na depuración de augas residuais domésticas para pequenos núcleos de poboación”.

D^a. DÉBORA M. OTERO SÁNCHEZ

Licenciada en Ciencias Químicas. Xefe do Departamento Técnico de SMA – Soluciones Medioambientales y Aguas, S.A.

D. GONZALO ALFONSÍN SOLIÑO

Enxeñeiro Industrial, Departamento de Medio Ambiente – Facet Ibérica, S.A.

MÉRCORES, 18 FEBREIRO 2004

10,00-14,00 h.: **VISITAS PRÁCTICAS:**

- Estación de Tratamento de Augas Potables (ETAP) e Estación Depuradora de Augas Residuais (EDAR) municipais de Vilalba.

- Punto limpo municipal de Vilalba.

- Charca do Alligal (Codesido-Vilalba).

16,30 h.: **TEMA 2: “Xestión integral de residuos urbanos”.**

PROF. DR. D. FRANCISCO PEÑA

17,30 h.: **COMUNICACIÓN TÉCNICA SESIÓN DE RESIDUOS:**

- “Experiencia piloto da recollida selectiva en Terra Chá: importancia da colaboración cidadá”.

D. BENITO BLANCO PEQUEÑO

Responsable de Proxecto – Departamento de Medio Ambiente en Administracións Públicas de Soluziona Calidad y Medio Ambiente.

19,00 h.: **TEMA 3: “Contaminación atmosférica e acústica: prevención e loita”.**

PROF. DR. D. FRANCISCO PEÑA

XOVES, 19 FEBREIRO 2004

10,00-14,00 h.: **VISITAS PRÁCTICAS:**

- Leche de Galicia, S.A.

- Hesperia Balneario de Guitiriz.

- Complexo húmido Parga-Ladra-Támoga: Lagoa de Cospeito.

16,30 h.: **MESA REDONDA:** “A empresa ante o reto ambiental do século XXI: a súa contribución ó desenvolvemento sostible”.

MODERADOR/PONENTE: “Problemática ambiental dos Parques Empresariais na Comarca de Terra Chá: posibles solucións”.

PROF. DR. D. GUMERSINDO FEIJOO COSTA

Profesor Titular de Enxeñaría Química da Facultade de Ciencias da Universidade de Santiago de Compostela-Campus de Lugo.

PONENTES:

- “O termalismo e o turismo de saúde na sociedade do ocio”.

DR. D. TOMÁS ARES GÜIMIL

Médico Especialista en Hidroloxía Médica. Xerente do Balneario de Guitiriz.

- “Adaptación ó RD 140/2003 polo que se establecen os criterios sanitarios da calidade do auga de consumo humano”.

D. JOSÉ CARLOS AQUILUE VALERO

Director Técnico de Aquages, S.A.

- “Prevenção e control da contaminación atmosférica nas grandes instalacións de combustión”.

D. JOSÉ LUIS BERMÚDEZ CELA

Licenciado en Ciencias Químicas. Xefe de Medio Ambiente da Central Térmica Endesa-As Pontes.

- “Xestión de residuos industriais na empresa”.

D. FELIPE GARCÍA SERNA

Licenciado en Ciencias Químicas. Director de Calidade e Medio Ambiente do Grupo Manantiais de Galicia.

- “Implantación da ISO 14001: a experiencia de Leche de Galicia, S.A.”.

D. DANIEL FURER

Director de Fábrica de Leche de Galicia, S.A.

VENRES, 20 FEBREIRO 2004

10,00 h.: **TEMA 4:** “Responsabilidade da Administración Local na protección do medio ambiente: competencias e sistemas de financiamento. Instrumentos de xestión ambiental. A formación, investigación e educación ambiental: pezas clave dunha política ambiental eficaz de carácter preventivo. Municipios saudables e sostibles. A Axenda 21 Local aplicable á xestión municipal. Xestión sanitaria do medio ambiente: diagnóstico de saúde ambiental”.

PROF. DR. D. FRANCISCO PEÑA.

11,30 h.: **MESA REDONDA:** “Posta en común sobre a problemática ambiental da Comarca de Terra Chá: posibles solucións”.

MODERADOR: PROF^a. DR^a. D^a. MARÍA JULIA MELGAR RIOL

Profesora Titular de Toxicoloxía da Facultade de Veterinaria da Universidade de Santiago de Compostela-Campus de Lugo.

PONENTES:

- “Contaminación de solos e augas na Terra Chá: relevancia da contaminación difusa, da xestión de residuos gandeiros e das boas prácticas agrarias”.

PROF. DR. D. AVELINO NÚÑEZ DELGADO

Profesor do Departamento de Edafoloxía e Química Agrícola da Escola Politécnica Superior da Universidade de Santiago de Compostela-Campus de Lugo.

- “Ferramentas de sostibilidade aplicables á xestión municipal”.

D. JULIÁN MAYOR BALVÍS

Xefe de Departamento de Medio Ambiente en Administracións Públicas de Soluziona Calidad y Medio Ambiente.

- Representantes dos Concellos da Comarca de Terra Chá.

13,30 h.: **ACTO DE CLAUSURA E ENTREGA DE DIPLOMAS ACREDITATIVOS DE ASISTENCIA.**

14,00 h.: **O PARADOR DE VILALBA OFRECERÁ NAS SÚAS INSTALACIÓNS UN VIÑO GALEGO A TÓDOLOS PARTICIPANTES NO CURSO.**

INFORMACIÓN XERAL

OBXECTIVOS

- Integración da dimensión dos aspectos ambientais da saúde na formación e reciclaxe de técnicos en medio ambiente e saúde, coa finalidade de actualizala súa formación e adecualas esixencias que demanda a sociedade actual, para que contribúa a mellora-la xestión e as condicións de vida urbana dos cidadáns.
- Establecer un foro de debate e estudo que aborde a situación medioambiental da Comarca de Terra Chá, dos seus problemas e carencias que se consideran máis importantes así como das posibles solucións que se deberán adoptar; ademais de permitirla cooperación e o diálogo entre tódolos axentes sociais implicados no tema.

DESTINATARIOS

- Técnicos, funcionarios e responsables políticos da Administración Local, Provincial e Autonómica, que desenvolvan a súa actividade ou estean relacionados coas áreas obxecto de estudo.
- Profesorado de ensino secundario, formación profesional e universitaria que desenvolva a súa actividade ou estea relacionado coas áreas obxecto de estudo.
- Técnicos superiores en saúde ambiental, química ambiental, etc.
- Técnicos e xestores de empresas que desenvolvan a súa actividade nos departamentos de calidade, medio ambiente e prevención de riscos laborais.
- Profesionais libres (farmacéuticos, médicos, veterinarios, químicos, biólogos, enxeñeiros, arquitectos, avogados, economistas, xeógrafos, psicólogos, sociólogos, diplomados en relacións laborais, diplomados en enfermería, etc.) que desenvolvan a súa actividade ou estean relacionados / interesados nas áreas obxecto de estudo.
- Estudantes universitarios relacionados / interesados nas áreas obxecto de estudo.
- Estudantes dos ciclos formativos de grao superior de saúde ambiental, química ambiental, etc.

METODOLOXÍA

- Exposición por parte do profesor do contido teórico do curso co apoio de medios audiovisuais.
- Presentación de comunicacións técnicas e casos prácticos nos que tamén intervirán activamente os propios alumnos amosando as súas experiencias.
- Realización de visitas prácticas a instalacións de interese medioambiental e sanitario.
- Mesas redondas (2).
- Exposición sobre: "O Medio Ambiente Natural Galego".

NÚMERO DE PRAZAS E DEREITOS DE INSCRIPCIÓN

- **Número de prazas:** estará limitado a **60**, que se cubrirán por rigorosa orde de inscrición.
- **Cota de inscrición:** 30 €.
- **Forma de pagamento:** o aboamento efectuarase mediante transferencia bancaria ou entrega en efectivo na oficina principal de **Caixa Galicia**, sita na rúa Pravia, 31 - 27800 Vilalba (Lugo), nº de conta: **2091 0148 25 3040018654**, a favor do "XIX CURSO DE SAÚDE AMBIENTAL EN VILALBA", **especificando o nome e apelidos da persoa inscrita**.
- **Forma de inscrición:** cubri-lo boletín de inscrición, que deberá achegar o xustificante do pagamento, e presentarse / enviarse por fax / correo á Secretaría Técnica do Curso. O prazo de inscrición abrírase o luns 2 de febreiro, fixándose a data límite de formalizala o venres 13 de febreiro ás 14,00 horas.

DOCUMENTACIÓN

- Entregarase un maletín coa publicación do libro do curso.

DIPLOMA ACREDITATIVO E CRÉDITO DE LIBRE CONFIGURACIÓN

- Aqueles alumnos que participen con regularidade nas sesións programadas do curso, que consta de **30 horas lectivas**, recibirán un diploma acreditativo de asistencia.
- A Universidade de Santiago de Compostela (USC) e a Univesidade de Vigo (UV) concederán **1 crédito de libre configuración** ós alumnos matriculados nesas Universidades que asistan ó curso.

SEDE, DATAS E HORARIO

- **Sede:** Casa da Cultura (Praza de Suso Gayoso nº 1 - 27800 Vilalba, Lugo).
- **Datas:** do 16 ó 20 de febreiro de 2004.
- **Horario:** de 16,30 a 20,30 horas (de luns a xoves). O mércores e o xoves (de 10,00 a 14,00 horas) terán lugar unhas visitas prácticas (opcionais), e o venres (de 10,00 a 14,00 horas) terá lugar a derradeira sesión do curso.

SECRETARÍA TÉCNICA DO CURSO

CONCELLO DE VILALBA

Secretario: Gonzalo Hermida Carreiras (técnico local de emprego)

Praza da Constitución, 1
27800 VILALBA (LUGO)

Tel.: 982 51 17 63 / 982 51 03 05 / Fax: 982 51 18 15

E-mail: adlvilalba@terra.es

FUNDACIÓN COMARCAL TERRA CHÁ

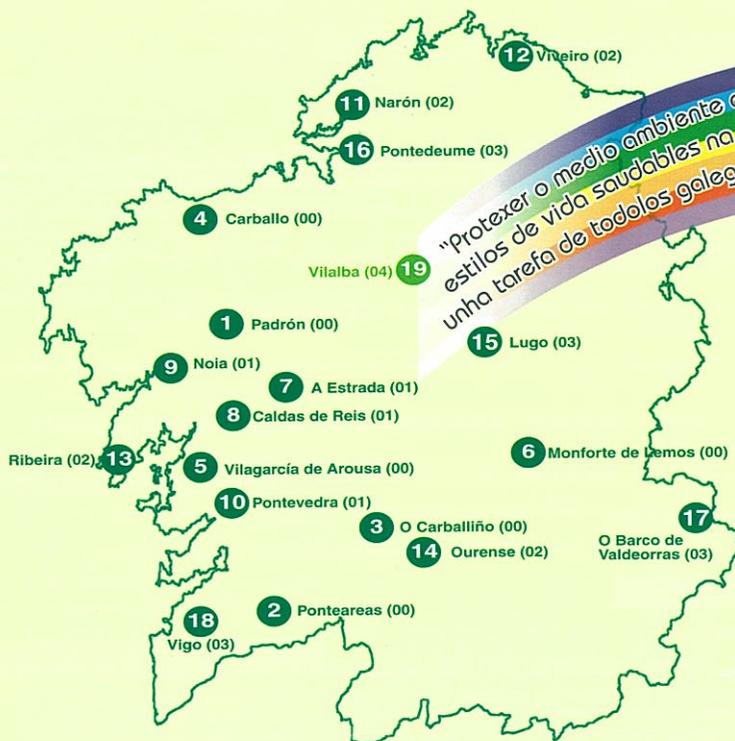
Secretaria: Sonia Pazos Álvarez

R/ Carmiña Prieto Rouco, s/n
VILALBA (LUGO)

Tel. e Fax: 982 51 23 69

E-mail: leaderftcha@cetadec.net

PROGRAMA MUNICIPIOS SAUDABLES E SOSTIBLES 2000-2004 EN GALICIA

"Protexer o medio ambiente e promover estilos de vida saudables na poboación: unha tarefa de todos galegos"

Empresas colaboradoras

Hesperia Balneario de Guitiriz

Pazo de Galiza, S.A.

